

Bruxelles, 8.6.2021.
COM(2021) 366 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o okviru uspješnosti proračuna EU-a u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027.

{SWD(2021) 133 final}

Uvod

Višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2021.–2027. u središtu je okvira ekonomske politike EU-a, danas više nego ikad prije. Proračun EU-a bit će temelj odgovora EU-a na pandemiju bolesti COVID-19. Pomoći će u rješavanju aktualne zdravstvene krize, pokrenuti oporavak, usmjeriti naša gospodarstva i društva prema održivijoj, digitalnoj i otpornijoj budućnosti te ojačati geopolitičku ulogu EU-a.

Tijekom sljedećih sedam godina iz proračuna EU-a izdvojit će se dosad nezabilježeni iznosi financijskih sredstava kako bi se odgovorilo na te izazove. Zajedno s instrumentom NextGenerationEU za oporavak u vrijednosti od 750 milijardi EUR, VFO za razdoblje 2021.–2027. ukupno iznosi više od 1,8 bilijuna EUR. To je gotovo dvostruko više od proračuna za razdoblje 2014.–2020. te predstavlja najveći paket ulaganja koji se ikad financirao iz proračuna EU-a.

Europska komisija čini sve kako bi osigurala da VFO za razdoblje 2021.–2027. bude proveden u potpunosti u skladu s najvišim standardima financijskog upravljanja, da bude što djelotvorniji u postizanju ključnih ciljeva i donese korist svim građanima EU-a. Drugim riječima, Komisija će staviti naglasak na uspješnost proračuna EU-a. Za to je ključan stabilan **okvir uspješnosti**. Taj okvir sadržava sve alate i postupke za utvrđivanje ciljeva te mjerenje i praćenje napretka prema njihovu ostvarivanju. Njime su obuhvaćeni svi programi EU-a, uključujući one koji se financiraju iz instrumenta NextGenerationEU.

Okvir uspješnosti proračuna EU-a počiva na čvrstim temeljima: OECD je zaključio da je sustav izrade proračuna na temelju uspješnosti u okviru VFO-a za razdoblje 2014.–2020.¹ bio najbolji te vrste među zemljama OECD-a. No s obzirom da se proračun EU-a prilagođava novim okolnostima, mora se prilagoditi i njegov okvir uspješnosti.

U ovoj se Komunikaciji utvrđuju glavne značajke i funkcije okvira uspješnosti. Objašnjava se kako će prikupljene informacije pomoći u ostvarivanju političkih ciljeva EU-a, poboljšati fleksibilno reagiranje na nepredviđene hitne situacije, osigurati odgovornost i omogućiti EU-u da učinkovito komunicira s dionicima i građanima o proračunu EU-a i o tome kako stvara dodanu vrijednost za živote građana EU-a.

Komisija ne može sama provesti suvremen i snažan okvir uspješnosti. Za povećanje učinkovitosti i transparentnosti programa EU-a potrebno je koordinirano djelovanje, a Komisija pozdravlja sve veći naglasak koji Europski parlament, Vijeće, Europski revizorski sud i države članice stavljaju na uspješnost. Zajedničkim radom osigurati ćemo da ovaj dosad najveći i najambiciozniji proračun EU-a ostvari svoj puni potencijal.

¹ <https://www.oecd.org/gov/budgeting/budgeting-and-performance-in-the-eu-oecd-review.pdf>

Stavljanje uspješnosti u središte izvršenja proračuna

Važan dio izvršenja proračuna jest osigurati da se novac troši u potpunosti **u skladu** sa svim primjenjivim pravilima. Proračun EU-a zaštićen je snažnim mjerama za sprečavanje prijevara, sukoba interesa i dvostrukog financiranja. Te su kontrole pojačane u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. Komisija je u potpunosti predana najvišim standardima financijskog upravljanja, što uključuje odlučne mjere za ispravljanje pogrešaka kada se dogode i nultu stopu toleranciju prema prijevarama, sukobima interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima. To je temelj povjerenja u proračun EU-a.

Istodobno je od ključne važnosti da se potrošenim novcem zaista riješe problemi i ostvare očekivani rezultati na terenu. Način na koji se to postiže ovisi o različitim programima potrošnje, njihovim konkretnim ciljevima i načinu na koji se novac troši (vidjeti primjere u Okvir 1). No ostvarivanje opipljivih rezultata i pozitivnih promjena u životima građana i drugih korisnika ključni je prioritet Komisije u svim intervencijama koje se podupiru iz proračuna EU-a, sada i ubuduće. Prikazivanje toga na otvoren i transparentan način ključna je značajka odgovornosti Komisije.

Okvir 1 – Uspješnost u središtu provedbe politike

U proračunu EU-a uspješnost već ima prioritet u njegovim aktivnostima, a njegov pristup i dalje će se razvijati u razdoblju 2021.–2027.

Jedan od primjera je Mehanizam za oporavak i otpornost, koji je najveći program u razdoblju 2021.–2027. Mehanizam za oporavak i otpornost temelji se na rezultatima jer su plaćanja izričito povezana s ostvarenjem ključnih etapa i ciljnih vrijednosti država članica povezanih s ulaganjima i reformama u nacionalnim planovima za oporavak i otpornost koji se financiraju u okviru Mehanizma.

Već u razdoblju 2014.–2020. kohezijska politika sadržavala je pričuvu za uspješnost koja je 2019. dodijeljena na temelju pregleda uspješnosti. Za razdoblje 2021.–2027. ta je povezanost s uspješnosti dodatno razvijena. Isprva će se cjelokupno programiranje provesti samo za razdoblje 2021.–2025. Sredstva za polovinu obveza za posljednje dvije godine dodijelit će se na temelju revizije na sredini razdoblja. Preispitivanjem će se ocijeniti prioritete i ciljevi programâ te napredak ostvaren do kraja 2024., uzimajući u obzir promjene u socioekonomskoj situaciji i nove izazove iz preporuka po državama članicama 2024., stečeno iskustvo i druge čimbenike.

Suvremen okvir uspješnosti za suvremen proračun EU-a

Komisija temelji svoje intervencije, bilo da je riječ o zakonodavnim prijedlozima ili programima potrošnje, na čvrstim dokazima i preciznom opisu ciljeva i načina provedbe svake intervencije. U svojoj nedavnoj Komunikaciji o boljoj regulativi² Komisija je dodatno ojačala taj sustav važnim novim značajkama, primjerice u pogledu savjetovanja s dionicima, pojednostavnjenja i smanjenja opterećenja, uključivanja održivosti u politiku bolje regulative i uključivanja strateškog predviđanja u oblikovanje politika.

Suvremeni okvir uspješnosti proračuna EU-a mora se temeljiti na sljedećem: a) jasnoća i transparentnost u pogledu načina na koji su programi osmišljeni za rješavanje utvrđenih problema kroz njihove ciljeve; i b) smislen i pouzdan sustav kojim se omogućuje mjerenje napretka u ostvarivanju ciljeva i poduzimanje nužnih mjera.

Jasni ciljevi

Nakon što se utvrdi izazov i činjenica da se on može najbolje rješavati na razini EU-a, potrebno je odrediti jasne ciljeve. Programom potrošnje financirat će se intervencije koje pomažu u postizanju tih ciljeva i rješavanju temeljnih izazova. Jasno definirani ciljevi stoga su ključni za izradu programa potrošnje i mjerenje njihove uspješnosti. S obzirom na njihovu središnju ulogu, ti su ciljevi sadržani u relevantnim pravnim aktima za svaki program potrošnje EU-a.

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Bolja regulativa: zajedničkim snagama za bolje zakonodavstvo”

U popratnim sažetim prikazima **programa i uspješnosti** navode se ključne značajke svakog programa potrošnje EU-a u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027., to jest izazovi s kojima se treba suočiti i razlozi zbog kojih se intervencijom na razini EU-a može ostvariti dodana vrijednost, ciljevi programa i vrste intervencija koje će se financirati kako bi se omogućilo postizanje tih ciljeva.

Svrishodni pokazatelji

Za sustav za mjerenje napretka u ostvarivanju ciljeva potrebni su svrishodni pokazatelji uspješnosti kojima se prati napredak programa potrošnje, način na koji se potrošnjom ostvaruju rezultati te kako ti rezultati približavaju programe navedenim ciljevima. Uravnotežen skup pokazatelja obuhvatit će kratkoročne rezultate, srednjoročne rezultate i dugoročne učinke programa kako bi se dobile informacije o napretku ostvarenom tijekom trajanja programa. Broj pokazatelja trebao bi biti ograničen i snažno usmjeren na ključne aspekte uspješnosti. Podaci za te pokazatelje moraju biti redovito dostupni te moraju biti dovoljno kvalitetni i pouzdani; s obzirom na ograničene resurse, prikupljanje takvih podataka trebalo bi biti i troškovno učinkovito.

Komisija je uložila velik trud u odabir visokokvalitetnog skupa pokazatelja za nove programe. Ukupni broj pokazatelja smanjen je s više od 1 100 u razdoblju 2014.–2020. na otprilike 700 za razdoblje 2021.–2027. Pokazatelji su pažljivo odabrani kako bi se dobio reprezentativni pokazatelj uspješnosti na godišnjoj razini tijekom cijelog ciklusa (vidjeti primjer u Okvir 2) te su uključeni u temeljne pravne tekstove za svaki program. Komisija je blisko surađivala s Europskim parlamentom i Vijećem kako bi se osiguralo da se ta poboljšanja odražavaju u konačnim donesenim programima.

Okvir 2 – Primjer pokazatelja za praćenje napretka tijekom cijelog programskog ciklusa

Obzor Europa (Program za istraživanja i inovacije)

Konkretni cilj: postizanje znanstvenog učinka stvaranjem visokokvalitetnog novog znanja, jačanjem ljudskog kapitala u istraživanju i inovacijama te poticanjem širenja znanja i otvorene znanosti

Mjerenje rezultata financiranih djelovanja: broj recenziranih znanstvenih publikacija.

Mjerenje srednjoročnih rezultata: ponderirani faktor odjeka u određenom području recenziranih publikacija u okviru programa Obzor Europa

Mjerenje dugoročnih učinaka: broj recenziranih publikacija koje daju temeljni doprinos znanstvenim područjima

Kako bi se osiguralo da pokazatelji pružaju pouzdane, sigurne i usporedive podatke, Komisija za svaki pokazatelj navodi i izvor informacija, što pokazatelj točno mjeri i kada će podaci biti dostupni, zajedno s drugim dodatnim informacijama. Na taj će način sve zainteresirane strane imati na raspolaganju sve potrebne informacije za provjeru pouzdanosti rezultata. U sažetim prikazima programa i uspješnosti za svaki program prikazani su pokazatelji i dio tih informacija.

Pokazatelji utvrđeni u pravnim osnovama u većini slučajeva nadopunit će se sveobuhvatnijim skupom pokazatelja u okviru **okvira za praćenje i evaluaciju** za svaki program. To odražava važnost pouzdanih podataka kojima se mjere učinci programâ potrošnje EU-a, što je ponovno naglašeno u nedavnoj Komunikaciji Komisije o boljoj regulativi. Ti će pokazatelji omogućiti dublju analizu uspješnosti u evaluacijama na sredini programa i *ex post* evaluacijama programa, čiji su rezultati ključan doprinos osmišljavanju budućih programa.

Ambiciozne ciljne vrijednosti

Komisija smatra da je važno postaviti ambiciozne ali realistične ciljne vrijednosti za pokazatelje, kao i ključne etape za sredinu razdoblja tamo gdje su potrebne. Te su ciljne vrijednosti ključne za dokazivanje vrijednosti koju proračun EU-a stvara te za povećanje transparentnosti i odgovornosti, uzimajući u obzir sve čimbenike koji mogu utjecati na tempo provedbe programa. Postupak određivanja ciljnih vrijednosti mora uključivati partnere, posebno države članice, u slučajevima u kojima se Komisija oslanja na njihovu suradnju u provedbi.

U posljednjem dijelu sažetih prikaza programa i uspješnosti objašnjava se metodologija koju Komisija planira upotrijebiti za utvrđivanje ili ažuriranje polaznih vrijednosti i ciljnih vrijednosti za svaki pokazatelj. Komisija će u programskim izvještajima priloženima nacrtu proračuna za 2023. navesti iznose osnovnih vrijednosti, ključnih etapa i ciljnih vrijednosti.

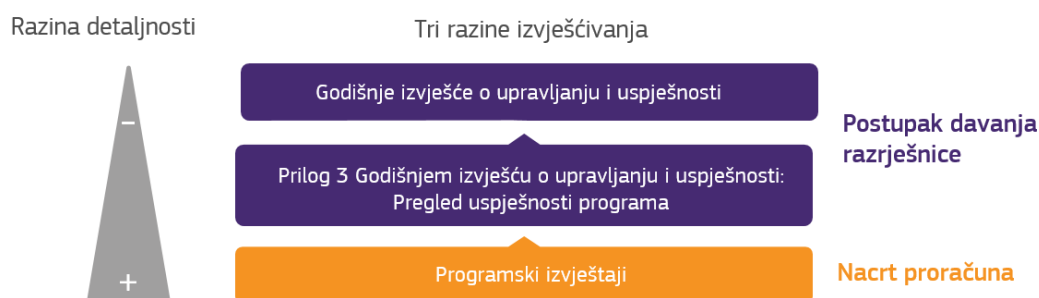
Prema najsuvremenijem izvješćivanju o uspješnosti

Komisija je uložila velike napore u izvješćivanje o uspješnosti. To odražava važnost koju Komisija pridaje pružanju dosljednih i pristupačnih informacija o uspješnosti proračunskim tijelima i tijelima nadležnima za davanje razrješnice te svim drugim zainteresiranim dionicima u okviru kulture transparentnosti i odgovornosti koju je Komisija izgradila oko proračuna EU-a. U izvješćima Komisije o proračunu EU-a objedinjuju se i ocjenjuju kvalitativni i kvantitativni podaci o potrošenim iznosima i ostvarenim rezultatima. Temelje se na svim dostupnim informacijama iz redovitog godišnjeg praćenja programa i, ako su dostupni, na nalazima detaljnih evaluacija. Okvir 3 sadržava pregled glavnih izvješća o uspješnosti proračuna EU-a.

Glavno izvješće Komisije o uspješnosti proračuna EU-a **godišnje je izvješće o upravljanju i uspješnosti**. To sažeto izvješće sadržava najvažnije činjenice i iznose koji se odnose na uspješnost i Komisijino upravljanje proračunom EU-a³. Izvješće se šalje Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom revizorskom sudu u kontekstu godišnjeg postupka davanja razrješnice u okviru kojeg se detaljno pregledava izvršenje proračuna EU-a za prethodnu godinu.

Dodatne pojedinosti o uspješnosti programâ EU-a nalaze se u prilogu izvješću, u **pregledu uspješnosti programa**. Pregled sadržava kratke sažetke o svakom programu potrošnje u kojima su sažete ključne informacije o provedbi i uspješnosti. To je nedavna inovacija koju su pozdravili Europski parlament, Vijeće i Europski revizorski sud⁴.

Okvir 3 – Glavna godišnja izvješća o uspješnosti proračuna EU-a

Ta se izvješća temelje na informacijama iz detaljnih **programskih izvještaja** koji se svake godine prilažu nacrtu proračuna. U programskim izvještajima navode se sveobuhvatni podaci koji uključuju i nadilaze izvješćivanje propisano u pravnim aktima te se u njima pružaju vrijedne informacije za donošenje odluka u vezi s proračunom.

Dodana vrijednost tih izvješća nije samo što sadržavaju podatke, već ih i analiziraju, koristeći se svim dostupnim informacijama. Komisija je posljednjih godina u pregled uspješnosti programa i u programske izvještaje uključila poseban odjeljak o **procjeni uspješnosti**, u kojem se pruža ključan kontekst i uravnotežena procjena o tome što dostupne informacije otkrivaju o uspješnosti i provedbi programa.

Te su procjene pouzdane koliko i podaci na kojima se temelje, zbog čega Komisija stavlja snažan naglasak na kvalitetu i pouzdanost podataka. Ovdje se Komisija uvelike oslanja na informacije koje su dostavile države članice i drugi partneri ili organizacije u provedbi. Njihova suradnja bit će ključna za daljnji napredak.

Komisija radi i na poboljšanju upravljanja **kvalitetom podataka** i smanjenju rizika razvojem čvrstog okvira za kontrolu kvalitete podataka i unapređenjem svojih sustava za pohranu i razmjenu podataka o uspješnosti unutar Komisije i s vanjskim dionicima. Komisija se ovdje može osloniti na niz postojećih platformi i projekata (vidjeti Okvir 4).

³ Članak 247. [Uredbe \(EU, Euratom\) 2018/1046](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije

⁴ Europski revizorski sud: Izvješće o uspješnosti proračuna EU-a – stanje na kraju 2019., doneseno 19. studenoga 2020., odjeljak 1.40.: *Pregled uspješnosti programa, koji sadržava odabrane pokazatelje iz programskih izvještaja, postao je prilog godišnjem izvješću o upravljanju i uspješnosti. Time je izvješćivanje o uspješnosti proračuna EU-a postalo dosljednije.*

Sve je to potrebno kako bi se za sve zainteresirane dionike dodatno poboljšale ponuđene informacije i njihovo predočavanje i dostupnost na internetskoj stranici Komisije⁵.

Okvir 4 – Primjer dijeljenja podataka o uspješnosti: Otvorena podatkovna platforma za kohezijsku politiku

Komisija već pruža visokokvalitetne informacije o izvršenju proračuna EU-a putem niza komunikacijskih kanala. Važan je primjer glavna internetska stranica za fondove kohezijske politike, Otvorena podatkovna platforma za kohezijsku politiku. Ona pruža sveobuhvatne podatke i pregledne grafičke prikaze o financiranju ulaganja i postignućima u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020., a planira se i uključiti programe za razdoblje 2021.–2027. Platformi je dodijeljena prva nagrada Ombudsmana za izvrsnost u otvorenoj javnoj upravi.

Korištenje proračuna EU-a za poticanje međusektorskih ciljeva politike

Proračun EU-a veći je od zbroja svojih dijelova. Svaki program potrošnje ima vlastiti skup ciljeva i alata osmišljenih za suočavanje s određenim izazovima. Dobar je primjer poseban program „EU za zdravlje”, koji je nedavno uspostavljen radi rješavanja posebnim problema povezanih sa zdravljem. Međutim, proračun EU-a najmoćniji je kada programi surađuju kako bi se potaknula sinergija i dosljedno promicali glavni politički prioriteti EU-a.

Na primjer, za ostvarivanje cilja da EU do 2050. postane klimatski neutralan morat će se koristiti sva raspoloživa zakonodavna i financijska sredstva, u mnogim različitim područjima politike i programima. Proračun EU-a i dalje je relativno malen u usporedbi s ukupnim potrebama za ulaganjima, no ako mobilizira sve relevantne programe i djeluje kao katalizator za druga ulaganja javnog i privatnog sektora, može pridonijeti ostvarenju ambicija EU-a. Slično tome, isticanjem napretka postignutog s pomoću programa EU-a u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda u svojem godišnjem izvješćivanju, Komisija naglašava kako EU na globalnoj razini želi imati ključnu ulogu u podupiranju ostvarenja tih ciljeva.

Novi okvir uspješnosti postupno će integrirati međusektorske ciljeve politike u izradu i izvršenje proračuna EU-a. Stoga će EU za svaki od svojih programa potrošnje raditi na ciljevima koji su specifični za taj program, uz navedene međusektorske ciljeve politike. Ta se praksa naziva **uključivanje politika**: uključivanje međusektorskih ciljeva politike u sve faze ciklusa politike relevantnih programa: osmišljavanje, pripremu, provedbu i evaluaciju. Okvir 5 obuhvaća glavne teme uključivanja politike za razdoblje 2021.–2027. kako je dogovoreno u međuinstitucijskom sporazumu.

Okvir 5 – Obveze EU-a u pogledu međusektorskih politika

U okviru **međuinstitucijskog sporazuma** priloženog VFO-u za razdoblje 2021.–2027., Europski parlament, Vijeće i Komisija obvezali su se na niz važnih koraka za uključivanje međusektorskih ciljeva u proračun EU-a.

Ključna je obveza da se najmanje 30 % svih sredstava dostupnih u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i instrumenta NextGenerationEU potroši na suočavanje s klimatskim izazovima, što je povećanje u odnosu na 20 % u prethodnom razdoblju. Sve to čini povijesni paket ulaganja veći od 600 milijardi EUR. Ta ambiciozna obveza ključna je za poticanje napora EU-a u području klime i poticanje drugih izvora financiranja.

Institucije su preuzele i važne obveze u pogledu sljedećeg:

Bioraznolikost: nastojanje da se ciljeve biološke raznolikosti podupire sa 7,5 % godišnje potrošnje u 2024. i 10 % u 2026. i 2027., na temelju učinkovite, transparentne i sveobuhvatne metodologije;

Rodna ravnopravnost: razvoj nove metodologije za mjerenje rashoda u programima za ravnopravnost žena i muškaraca i uključivanje tih ciljeva u pilot-fazu od 2023.;

Ciljevi održivog razvoja: godišnje izvješćivanje o provedbi ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda u svim relevantnim programima.

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/performance-and-reporting/programmes-performance_en

Za učinkovito i vjerodostojno uključivanje politika potreban je snažan sustav za mjerenje doprinosa različitih programa potrošnje EU-a određenom glavnom političkom prioritetu: to se naziva **praćenje**. Za provedbu praćenja potrebno je detaljno razumijevanje načina na koji određena djelovanja pridonose pojedinom prioritetu politike; ta djelovanja treba označiti tako da se omogući bilježenje ili praćenje povezanih financijskih sredstava, a zatim njihovo objedinjavanje na razini cijelog proračuna EU-a kako bi se pratio napredak.

Komisija je primijenila metodologije praćenja za klimu i bioraznolikost u okviru VFO-a za razdoblje 2014.–2020. Te su se metodologije uglavnom temeljile na *namjeri* financiranog djelovanja, tj. na tome jesu li djelovanja osmišljena kao pomoć u postizanju glavnog cilja ili se od njih očekivalo samo znatan pozitivan doprinos. Komisija sada dodatno razvija svoje metodologije praćenja kako bi se u obzir uzela ne samo namjera već i *očekivani učinci* djelovanja, što će u konačnici dovesti do razlike (vidjeti Okvir 6).

Okvir 6 – Od OECD-ovih „pokazatelja iz Rija” do koeficijenata EU-a

U okviru sustava OECD-ovih „pokazatelja iz Rija” svakom se projektu dodjeljuje pokazatelj ovisno o tome financira li se taj projekt zbog klimatskih pitanja – glavna relevantnost / 100 %, financira li se iz drugih razloga, ali daje znatan pozitivan doprinos – značajna relevantnost / 40 % – ili ne – bez relevantnosti / 0 %. Taj je sustav jednostavan za korištenje te ima niske administrativne troškove jer se projekti kategoriziraju na temelju razloga zbog kojih se financiraju, a dublje razumijevanje njihovih učinaka nije potrebno.

S obzirom na rizik da se isto djelovanje različito kategorizira ovisno o tome zašto se financira⁶, Komisija je već u VFO-u za razdoblje 2014.–2020. započela razvijati sustav klasifikacije prema vrsti djelovanja. U okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. Europska komisija dodatno razvija taj sustav praćenja za primjenu **koeficijenata EU-a za djelovanja u području klime**. Oni zadržavaju trirazinski sustav OECD-ovih „pokazatelja iz Rija”, ali dodatno jačaju klasifikaciju vrsta djelovanja prema njihovim očekivanim učincima na klimu, što je dosljedno u cijelom proračunu EU-a.

Važan prvi korak poduzet je u metodologiji praćenja rashoda u području klime za novi Mehanizam za oporavak i otpornost u kojem su u kategorije uključeni bitni uvjeti kako bi se u što većoj mjeri uzela u obzir razmatranja učinka. Komisija radi na proširenju tog sustava na cijeli proračun EU-a, uzimajući pritom u obzir nova kretanja politika, posebno europski zeleni plan i novu „Taksonomiju održivog financiranja”⁷.

Kako bi se postigle opće **ciljne vrijednosti** za potrošnju u području klime ili razina ambicije za biološku raznolikost, svi programi morat će dati svoj doprinos. To znači da se opći cilj mora prenijeti u ciljeve i ciljne vrijednosti na razini pojedinačnih programa potrošnje. Ako programe potrošnje zajednički provode Komisija i države članice, nacionalna i regionalna tijela moraju surađivati s Komisijom kako bi odgovarajućim programima dodijelila relevantne ciljne vrijednosti na nacionalnoj i regionalnoj razini.

⁶ Na primjer, projekt obnove zgrade razvrstao bi se drukčije ako se njime rješavaju problemi energetske učinkovitosti ili povećava površina za stanovanje, čak i ako je učinak na potrošnju energije jednak.

⁷ [Uredba \(EU\) 2020/852](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja; [Delegirana uredba EU-a o taksonomiji klimatski održivih djelatnosti](#)

Za višegodišnje ciljeve potrošnje, primjerice za klimu, moraju postojati i odgovarajući **mehanizmi prilagodbe** kako bi se osiguralo da se eventualni manjkovi iz prethodnih godina mogu ispraviti promjenama u programiranju u narednim godinama. Kako bi se osiguralo da EU ostvari te ciljne vrijednosti, sve institucije (Europski parlament, Vijeće i Komisija) moraju blisko surađivati sa svim partnerima u izvršenju proračuna, posebno s državama članicama.

Uz zelenu tranziciju, od ključne je važnosti i digitalna tranzicija, što je postalo jasno tijekom krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19. Najmanje 20 % rashoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost namijenjeno je potpori ulaganjima i reformama u području digitalne transformacije. I u okviru VFO-a mnogi programi kao što su Obzor Europa, strukturni fondovi i InvestEU imat će znatna financijska sredstva za digitalnu tranziciju. Komisija je predana daljnjoj integraciji digitalne dimenzije u okvir uspješnosti.

Naravno, praćenje rashoda samo je početak. U konačnici je važno jesu li ti rashodi učinkoviti u postizanju ciljeva politike, bilo da se radi o borbi protiv klimatskih promjena, unapređenju digitalne transformacije ili promicanju rodne ravnopravnosti. Potrebno je okupiti i objediniti učinke različitih programa. Komisija u tu svrhu razvija odgovarajuće metodologije. Time će se dobiti ključne informacije o tome kako prepoznati i iskoristiti sinergiju u proračunu te na najučinkovitiji način integrirati horizontalne prioritete u buduće proračunske cikluse.

Upotreba informacija o uspješnosti u donošenju odluka i oblikovanju politika

Suvremen okvir uspješnosti generirat će visokokvalitetne informacije o uspješnosti i pružiti jasniju sliku o tome što se postiže proračunom EU-a. Bolje ćemo razumjeti što dobro funkcionira i gdje su potrebna poboljšanja na temelju ranih signala upozorenja o potencijalnim izazovima u provedbi pojedinačnih programa i doprinosa međusektorskim politikama. Drugim riječima, stvorit će se snažan **upravljački alat** koji će Komisiji omogućiti da bolje dijagnosticira probleme i pravovremeno poduzme potrebne korektivne mjere.

Informacije o uspješnosti također mogu pomoći u donošenju odluka o proračunu. Proračun EU-a po svojoj je prirodi investicijski proračun u kojem je ključna stavka predvidljivost tokova financiranja tijekom vremena. To znači i da se uspješnost programa financiranja može mjeriti i razumjeti samo u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Ipak, godišnjim praćenjem dodatno se povećava sposobnost Komisije i proračunskog tijela da fleksibilno i brzo reagiraju na nepredviđene hitne situacije i promjene prioriteta te da procijene i opravdaju kratkoročne promjene u raspodjeli sredstava.

Dugoročno će sveobuhvatne informacije o uspješnosti imati ključnu ulogu u izradi budućih programa. Evaluacijama će se procijeniti koliko su uspješno ostvareni ciljevi programa, koliko vrijednost dodaju životima građana EU-a te koliko su usklađeni sa širim ciljevima politike. Pružit će sveobuhvatnu analizu rezultata i učinaka, čime će se omogućiti izvlačenje zaključaka o prednostima i nedostacima raznih programa. Time će se steći važni uvidi koji će pridonijeti izradi budućih programa potrošnje.

Provedba usklađenog okvira uspješnosti znači da ta analiza neće biti ograničena na pojedinačne programe. Umjesto toga, cilj je Komisije integrirati informacije o uspješnosti iz cijelog proračuna EU-a kako bi dobila sveobuhvatan pregled njegove uspješnosti. Komisija će nastojati spojiti taj pregled s boljim razumijevanjem interakcije i sinergije među programima potrošnje, prednosti i nedostataka različitih načina i instrumenata izvršenja proračuna te načina na koji programi EU-a mogu najučinkovitije pridonijeti međusektorskim ciljevima politika.

Zaključak

Proračun EU-a razvija se u svijetu koji se brzo mijenja. Najveći paket koji se dosad financirao iz proračuna EU-a pomoći će EU-u da se oporavi od neposredne gospodarske i socijalne štete uzrokovane pandemijom koronavirusa, pokrene oporavak i pripremi bolju budućnost.

To je jedinstvena prilika da osiguramo da se tim povijesnim paketom postignu opipljivi rezultati. To je bit i okosnica suvremenog okvira uspješnosti za suvremen proračun EU-a. Za uspjeh će biti potrebna zajednička

predanost svih uključenih u izradu i izvršenje proračuna: institucija EU-a, ali i država članica, kao i svih drugih europskih i međunarodnih partnera uključenih u izvršenje proračuna.

Već smo ostvarili znatan napredak u jačanju okvira uspješnosti proračuna EU-a, a novi programi potrošnje prekretnica su u njegovu razvoju. Sada je vrijeme da tu ambiciju ostvarimo zajedno. Europski parlament, Vijeće i Komisija trebali bi iskoristiti dostupne informacije za donošenje boljih proračunskih odluka. Države članice i Komisija trebale bi zajednički prenijeti međusektorske ciljeve potrošnje u operativne ciljeve u pojedinačnim programima. Države članice i Komisija trebale bi surađivati na kvaliteti i pravodobnosti podataka. EU bi trebao jasno i ponosno prezentirati koristi koje njegove politike i programi donose svim Europljanima. Trebao bi ostati transparentan u pogledu izazova s kojima se suočava i biti spreman poduzeti odgovarajuće mjere kad se ukaže potreba.

Svi ti naponi u konačnici se poduzimaju u korist naših građana. Moramo biti u stanju pokazati da se proračunom EU-a upravlja odgovorno i u korist svih. Zbog toga je novi proračun EU-a osmišljen s fokusom na uspješnost. Sada je vrijeme da se novi proračun i novi okvir uspješnosti počnu primjenjivati. Dokažimo da EU pruža vrijednost za novac i da opravdava povjerenje građana.